

Woord vooraf

In mijn roman *Hoe ik een beroemde Nederlander werd* regeerde in Nederland het kabinet-Leegputten; een kabinet dat later ‘het eerste kabinet-Leegputten’ bleek te zijn. Dit eerste kabinet-Leegputten bestond uit een coalitie van christenen, liberalen en een partij die zich ‘de Partij voor de Democratie’ noemde en die geleid werd door een zekere Vaandels. Met deze kennis in het achterhoofd kan *Karina of de ondergang van Nederland* moeiteloos worden gelezen als een zelfstandige roman.

Ten slotte iets over het televisieprogramma *De Wereld Draait Door* dat een prominente rol speelt in de laatste hoofdstukken van het boek. Weliswaar kondigde Matthijs van Nieuwkerk in 2020 het einde van het programma aan, maar vanaf 2023 werd het weer uitgezonden.

‘Tientallen jaren geleden’. Dan had ik mezelf kunnen laten spelen met pluizige speelgoeddiertjes, Heer Beer, Vosje Lippie (ik weet nog precies hoe ze heetten), de deur kunnen laten opengaan en mijn moeder laten binnenkomen (ja, toen leefde ze nog, in volle glorie). Nu gaat de deur open en komt Karina binnen (ze klopt nooit en, o ja, zij is die zij). Blaast haar haar uit haar gezicht. Zonde om binnen te zitten met dit mooie weer en of ik zin heb in een fietstochtje?

Ruim drie kwartier later komt er zo’n rustiek houten bruggetje dat permanent een hoge rug opzet op ons af. In de verte, rechts, duikt af en toe, achter half verwilderd grasland, het L-meer op; links is het gras nog hoger, daarachter wilgen, populieren. Karina gaat op de pedalen staan en rijdt o zo gemakkelijk van me weg. Haar paarse korte broek (ooit een lange, ze heeft de pijpen er stomweg afgeknipt) spant om haar kont, haar lange bruine benen dansen. Even later remt ze af, op het bruggetje, gaat wéér op de pedalen staan en kijkt om, het stuur met één hand losjes vasthoudend. De wind ziet zijn kans schoon en smijt een paar slierten van haar óók lange (het woord ‘lange’ blijft zich aan me opdringen, deze alinea) blonde haar in haar gezicht. Ze zwiept het opzij, lacht, roept: ‘Gaat het nog, meneer de intellektu-wéél? Of mot u effe worre geduwd...?’

Ik overweeg iets terug te roepen over een kinderwagen, maar ik zie ervan af.

Ik sprint naar haar toe, mijn bewegingen overdrijvend, een karikatuur van iemand die zijn best doet heel hard te fietsen van mezelf makend. Ik ram de pedalen omlaag. Maar als ze écht voluit zou gaan zou ik haar met geen mogelijkheid kunnen bijhouden.

Er verschijnen meer struiken aan weerszijden van het fietspad en jonge bomen met dunne stammen, de schors

zachtgrijs met witte en mintgroene vlekken.

‘Pauze?’ stelt ze voor. ‘Even uitrusten?’

Ze is natuurlijk helemaal niet moe.

We laten de fietsen achter in de berm; ik loop achter haar aan, registreer hoe ze distels en brandnetels omzeilt, haar armen (die opeens aan een grappig soort vleugels doen denken) een eindje optilt. Het gesmiespel van langs haar benen strijkende grashalmen. Krekelgetsjirp; gezoem. Geuren (brandnetels, slootwater) worden – wat? Voller...? Scherper? Ze schijnen als bloemen open te gaan, die geuren, als vlin- ders die hun vleugels spreiden. Het lijkt of we een gebied binnenlopen waar het een paar graden warmer is.

Ze draait zich abrupt om.

‘Hier?’

Die felle, begerige glans in haar groenblauwe ogen, hoe ze haar tanden onwillekeurig in haar onderlip drukt, die half plagerige lach. Het is onmogelijk dat ik dit in haar oproep en toch is het zo. Een sensatie die ik nu al meer dan een half- jaar bijna dagelijks onderga. Water zien branden? Ja, zoiets, maar minder onheilspellend. Grappig dat ik een soort *exper- tise* suggereer – alsof ik ooit brandend water heb gezien. Nee, maar Karina die haar kin zo ver mogelijk omlaag perst en, met grote ogen en de geconcentreerde gezichtsuitdrukking van een automonteur die iets delicaats verricht aan een zie- ke motor, mijn lul, glimmend, rood als een aardbei, tussen haar schaamlippen duwt, dat heb ik dan weer wél gezien.

Vijf minuten later – oftien, oftwentig. Geen idee. Als we de liefde bedrijven heb ik sowieso altijd het gevoel in een soort parallel universum te vertoeven, waar alles anders is (méér schoonheid, méér licht, een genot waar je in het normale universum enkel van kunt dromen), dus dat zal ook wel voor de tijd gelden.

Mijn hart dreunt nog alsof het wil bewijzen dat het bij een symfonieorkest kan. Lijkt veel meer ruimte in beslag te nemen dan anders. Maar ik heb er alle vertrouwen in dat het zal terugkeren naar zijn gebruikelijke klop en formaat. Karina ligt grotendeels over me heen, heeft zich, leunend op haar onderarmen, half opgericht om naar me te kijken. Triomfantelijke blik, weer die half plagerige lach. Alles in haar gezicht zegt: besef je dat ik het was die dit met je deed, ik die dit in je opriep? Hoe goed ik dat besef, zal zij waarschijnlijk nooit beseffen. Niet omdat ik het probeer te verbergen, maar omdat je dat geloof ik nooit helemaal kunt overbrengen. Er gaat tijdens het overhevelen van het ene bewustzijn naar het andere (ik stel me opeens een trillende, overvolle lepel boven een bodemloze, lieflijk blauwe afgrond voor) altijd iets verloren. Misschien is dat ook wel noodzakelijk om het verlangen in stand te houden.

‘Zeg...?’

Haar stem klinkt ook plagerig.

‘Hmmm...’

‘Ik wou iets bespreken. Vraag me af...’

‘Beestje.’

‘Hè?’

‘Tussen je tietten. Wat vraag je je af?’

‘Of je alweer genoeg bij je positieven was – maar als je alweer beestjes ziet...’

‘Ik zou ook beestjes kunnen zien die er niet zijn. Waar wou je het over hebben?’

‘Dat tussen ons, hè...?’

‘Op weg naar linkertepel. Grasgroen. Doorzichtige lange wriemelootjes.’

‘Jezus, hou nou even op over dat...’

Ze schudt ongeduldig met haar borsten (klots-klots), deelt

een soort van corrigerende tik uit aan de linker, zonder te kijken waar haar hand landt; er gaat een schokje van plezier door mijn lul – ja, nu *alweer*.

Voelde zij het ook? ‘Stilte in de zaal,’ zegt ze, met wat je met enige overdrijving een grijns van oor tot oor zou kunnen noemen.

Gehoorzamejongetjesuitdrukking op mijn gezicht, kin doet ja.

‘Dat tussen ons. Ik wil dat het heeeeel lang duurt. Heb jij dat ook?’

En dan laat ik nu, razendsnel, tientallen jaren verstrijken. En ik werp de vraag op wat erger is: wensen die niet worden vervuld of – wensen die dat wél worden.

DEEL I

Hoofdstuk een

Wáár moet ik beginnen? Een vraag verwant aan het gemmer van zo'n vrouw in een soapserie – 'Wat moet ik begih-hinnen?' –, maar toch een beetje anders.

Een vraag die bewijst dat ik, nog, een schrijver ben. Op de dag dat voor mij 'waar' ook in 'wat' verandert, is het afgelopen met dat geschrijf van me.

Ik weet het al. Ik begin bij de zeespiegel. De hedendaagse zeespiegel (het is 2031) doet wat hij geacht werd niet te doen. Stijgen. Ja, ons was verteld dat het zou gebeuren, maar dat het zich zou voltrekken in een gemoedelijk, slaapverwekkend tempo. Zo traag dat het in zekere zin ook weer níet zou gebeuren. In het jaar 2100 (als we allemaal al lang en breed dood waren) zou er een halve meter, een half metertje, bij zijn gestegen – zoiets in elk geval, te lui om het na te kijken. Maar in 2028, zonder enige vooraankondiging (wat mij betreft althans: in wetenschappelijke kringen zal het anders hebben gelegen), was het er opeens. Het grote, stralende nieuws. Er was een stijging van een meter vastgesteld – ja, nu al.

De leider van de Partij voor de Democratie blubberblapte nog dat er sprake zou zijn van 'nepnieuws' (altijd als hij iets beweert stel ik me voor dat hij zijn mond openspert, een afzichtelijk proces dat verrassend lang duurt en dat aan mijn kant gepaard gaat met een sterk besef dat in zijn hoofd een gat ontstaat, een vlezige krater waarin, onvermijdelijk, iets

tevoorschijn zal komen, en dan laat ik voor mijn geestes-
oog in de krater iets opwellen wat lijkt op voorgekauwd of
halfverteerd voedsel, bruin, voornamelijk bruin van kleur,
glimglanzende, kakkleurige blubber). Maar ook hij, zelfs
hij, moest al spoedig bakzeil halen.

Het wonderbaarlijke mengsel van opwinding, ontroering
en triomf dat me overviel. Ik kan het geloof ik niet goed uit-
leggen. Er waren ook reminiscenties aan... nou ja, aan toen
mijn moeder doodging. Alsof er weer zoiets gebeurde. Ik
moest ernaartoe, ik moest het zien.

Ik negeerde de schelle protesten van Katrijn, mijn, eh,
partner (zo heet ze natuurlijk niet echt, ze heet – maar dat
weten jullie al). Een litanie over de was, boodschappen, de
cv-ketel, de – eeeeeenzovoort enzovoort. En ik begon aan
een reis van ruim anderhalf uur met het openbaar vervoer,
concreter, in een afgeleefde bus die lusteloos over de kron-
kelige wegen richting kust zwoegde. Hollandse luchten.
Hollandse weiden. Van die paarsgrijze, zwaarlijvige wolken
die af en toe plotseling gouden biezen krijgen, daartussen
blauw, het ene ogenblik hard en fel en dan weer verblekend,
kwetsbaar, een blauw dat me dan om de een of andere reden
doet denken aan het gezicht van een verschrikt kind. Om de
paar minuten een vlaag regen: alsof de weergoden een nies-
bui kregen. In de grasvlakten alleen nog grauwwitte scha-
pen (het was al begin november), die er niet bepaald uitza-
gen alsof ze een hedonistisch genoeg ondergingen. Eerder
alsof ze hun bestaan stoïcijns verdroegen, als een straf, die,
wisten ze, op een dag voorbij zou zijn. De bus werd leger en
toen weer voller. Geheimzinnige mensenkuddes wachtten
hem op, ruggen naar de wind, naast scheefgezakte halte-
borden. Ze dromden naar binnen, hele gezinnen, matrones
van moeders, vaders met uitgeholde, asgrauwe stemmen,

blèrderige kinderen, dampend en nat, de klamme geur van hun verwachtingsvolle stemming om zich heen verspreidend. Onwillekeurig dook ik wat in elkaar. Sinds mijn zoon, Robert, Rob was geworden in plaats van mijn Robbie en sinds Karina was, nou ja, zoals ze sinds Robs geboorte geleidelijk was geworden – sinds die levensfase was aangebroken, wilde ik vertellen, was ik een beetje bang geworden voor gezinnen.

En zo, in een bus die ten slotte zo vol werd dat sommige passagiers moesten staan, naderden we, ten langen leste, de zee. Ik wist het, natuurlijk, ik kon de route dromen. Maar het was alsof ik het *voelde*. Eerst kregen we nog het laatste stadje, een slaperig havenplaatsje, een dorp eerder. In ons glorieuze, maar verre verleden heeft het nu eenmaal stadsrechten verworven. Bok-king-oog: je moet het zo uitspreken dat de eerste lettergreep als een verwijt je mond uit knalt en dan de tweede bijna helemaal laten verdwijnen. Daar mag alleen een heel licht, zangerig geluidje van resteren. Een stemvork die even piiiing doet. De bus hobbelde over kinderhoofdjes. De gevels van stokoude huisjes, door de regen met een glanzend vernis bekleed, schoven voorbij. Links van ons was opeens water, eerst smal, toen uitdijend. De haven. Hoepla – alweer weggegoocheld. En ik weet zeker dat we het allemaal voelden, wij – hoe moest je ons noemen? Wij afstammelingen van de *oorspronkelijke* Nederlanders. Er zaten trouwens alleen maar dat soort Nederlanders in de bus. Die eh... anderen, die zou het een rotzorg zijn, dat stijgende water. We voelden – dat wilde ik vertellen voor ik even verstrikt raakte in mijn woordkeus – een jankerige nostalgie, nostalgie naar iets wat er (waarschijnlijk) nooit is geweest. Maar dat is een ingewikkelde kwestie, hè? Alles wat enkel in je verbeelding bestaat, bestaat óók. Het bestaat alleen, nou ja, een beetje anders.

Ja, ik weet wat jullie nu denken. Als het dan per se moet, zijn jullie bereid te aanvaarden dat het wel op die ‘andere manier’ bestaat. Maar jullie vinden dat toch een inferieure, mindere manier van zijn. Een soort schijnbestaan. Jullie vergissen je (gedeeltelijk). Want juist door die indirecte band met de realiteit, bestaat het uitsluitend in-de-verbeelding-existerende niet alleen minder – ook méér. Juist daaraan dankt het zijn aantrekkingskracht. De macht die het over ons heeft. We willen allemaal terug naar het Honderd Bunderbos, hoewel we daar nooit zijn geweest.

In Bokkingoog stapte niemand uit of in. Een minuutje of twee nadat we een reepje nieuwbouw – net een soort groot uitgevallen kinderspeelhuisjes – aan de rand van het stadje achter ons hadden gelaten, bereikten we een winderig, desolaat parkeerterrein dat tegen de dijk aan schurkte. Eindpunt. Altijd als ik me dat realiseer, op dat parkeerterrein aangekomen, kan ik het niet laten om me vluchtig voor te stellen dat ik me vergis. In mijn verbeelding zie ik de bus krijgshaftig ronkend tegen de dijk op rijden, terwijl in het dak al luiken openklappen om doorgang te verlenen aan smetteloos witte zeilen; en even later zet de in een zeilschip veranderde bus koers richting Engeland. Nadat we waren uitgestapt, gingen de meeste passagiers op weg naar het horeca-etablisement dat zich, een meter of zestig verderop, als een soort gezwel aan de rand van de dijk had vastgehecht. Ik had er zelf vaak genoeg gezeten, op het naar zeewater en teer geurende terras, lurkend van een zwaar bier, een lichte euforie en een halfgespeelde lodderigheid in stand houdend met goed getimede slokjes. Kijkend naar het machtige wonder: de eindeloze, geheimzinnige watervlakte, de er losjes over uitgestrooide vogels, verdiept in hun mysterieuze gedoe, een speelgoedbootje dat met een enigszins belachelijk maar ook